

วิภัตตินาม ๑๔ ตัว

ลำดับ   เอกวจนะ   พหุวจนะ   อายตนิบาต

กัตตา*
(ผู้ทำ)

ปฐมา (ที่ ๑)   **สิ**   **โย**   อันว่า (อ.)

กัมม*
(สิ่งที่ถูกทำ)

ทุติยา (ที่ ๒)   **อ**   **โย**   **ซึ่ง, สู,**   **ยัง,**   สิ้น-ตลอด, กะ, เฉพาะ

กรณ
(เครื่องมือ)

ตติยา (ที่ ๓)   **นา**   **หิ**   **ด้วย, โดย,**   **อัน,**   ตาม,   **เพราะ,**   มี-ด้วยทั้ง

สัมปทาน
(ผู้รับมอบ)

จตุตถิ (ที่ ๔)   **ส**   **น**   **แก่, เพื่อ, ต่อ**

อปาทาน
(ที่ที่จากไป)

ปัญจมี (ที่ ๕)   **สุมา**   **หิ**   **แต่-จาก, กว่า,**   **เหตุ/เพราะ**

สามีสัมพันธ
(ความเป็นเจ้าของ)

ฉัฏฐิ (ที่ ๖)   **ส**   **น**   **แห่ง-ของ,**   **เมื่อ**

โอกาส
(สถานที่-เวลาที่ทำ)

สัตตมี (ที่ ๗)   **สมิ**   **สุ**   **ใน-ใกล้-ที่-ณ-บน,**   **ครั้นเมื่อ,**   ในเพราะ

อาลปน
(คำร้องเรียก)

อาลปนะ   **สิ**   **โย**   **แนะ-ดูก่อน-ข้าแต่**

สิ และ โย เป็น ปฐมาวิภัตติ (วิภัตติที่ ๑)

อ และ โย เป็น ทุติยาวิภัตติ (วิภัตติที่ ๒) ...

อายตนิบาตฝ่ายพหุวจนะ มีคำว่า "ทั้งหลาย" ต่อท้าย เขียนย่อว่า "ท." เช่น อ.ชน ท., ซึ่งบุรุษ ท.

ความจริง "อันว่า" ไม่ใช่อายตนิบาต เพราะไม่ได้เชื่อมต่อคำใดๆ เข้าด้วยกัน ไม่มีในแบบไวยากรณ์ แต่ภายหลังมีการกำหนดให้แปลเพิ่มเข้ามาด้วย

กตตุการก (ผู้ทำ)

- ผู้ทำ เป็นประธาน 'สยกัตตา'   **ปฐมา.**
- ผู้ใช้ให้ทำ เป็นประธาน 'เหตุกัตตา'   **ปฐมา.**
- ผู้ทำ ที่ไม่ได้เป็นประธาน 'อนภิตกัตตา' **ตติยา.**

กมมการก (สิ่งที่ถูกทำ)

- กรรม เป็นประธาน 'วุตตกัมม'   **ปฐมา.**
- กรรม ที่ไม่ได้เป็นประธาน 'อวุตตกัมม' **ทุติยา.**
- กรรมที่ถูกใช้ให้ทำ 'การิตกัมม'   **ทุติยา.**

กรณการก (เครื่องมือ/สิ่งที่ใช้ ในการทำ)

- ตติยา.**
- สัมปทานการก** (ผู้รับมอบ/กรรมรอง)   **จตุตถิ.**
- อปาทานการก** (ที่ที่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกจากไป) **ปัญจมี.**
- โอกาสการก** (สถานที่ทำ, เวลาที่ทำ)   **สัตตมี.**

* ในกัตตุวาจก
กัตตา-ผู้ทำ ลงปฐมาวิภัตติ
กัมม-กรรม ลงทุติยาวิภัตติ